

Ponomarenko O. Scientific Elaboration of the Issue of Operational-Search Counteraction of the Blackmail by the Criminal Police Units

The article is devoted to the clarification of the current state of scientific development of the issue of operational-search counteraction to the exile by the units of the criminal police. In particular, the author states that for many years, experts in various spheres of legal science, their studies have been devoted to various aspects of counteracting extortion. In connection with this, in order to analyze the research devoted to the study of issues of counteracting extortion, considered, grouping them, depending on the time criterion. The first group consists of studies conducted during the Soviet Union, analyzing which the author states that the achievements of Soviet scientists can only be used fragmentarily, mainly to determine the scientific genesis of various aspects of the issue of operational-search counteraction to the extortion of employees of the criminal police. As for the second group of scientists (scientific research which was carried out during the years of Ukraine's independence), taking into account a fairly considerable number of their scientific works, they are further allocated by the author to the degree of scientific research. Separate studies are conducted at the level of monographic research (dissertation research and monographs), the issue of counteracting extortion was the subject of study of many legal disciplines; study guides and lectures; scientific articles and abstracts. At the same time, it is determined that today only a few small studies are devoted to direct attention to the subject under study. However, analyzing them in detail determines that most of the provisions have lost their relevance due to changes in national legislation and the rapidity of the criminal situation. It is summarized that today there is a need for a monographic study devoted to the definition of all existing problem aspects of operational-search interference with the exile by the criminal police units with urgent scientific definition and justification of effective ways of their elimination.

Keywords: operational-search counteraction, scientific development, criminal police, extortion.

УДК 343.73

**О. Ю. Плескач,
М. В. Стащак**

**РОЗШУК В УКРАЇНІ ОСІБ, ЗНИКЛИХ
БЕЗВІСТІ: СТАН НАУКОВИХ РОЗРОБОК**

Статтю присвячено визначенню стану наукової розробленості питання розшуку безвісно відсутніх осіб за роки незалежності України. Для цього проаналізовано наукові праці, виконані з різних сфер юридичної науки, у яких, зокрема, вивчалось питання розшуку безвісно відсутніх осіб. Констатовано, що окремі аспекти досліджуваного питання були і є безпосереднім предметом розвідок учених протягом багатьох років.

Ключові слова: безвісно відсутня особа, наукова розробка, розшук, стан.

Постановка проблеми. Питання розшуку осіб, зниклих безвісти, завжди привертало увагу вчених у галузі криміналістики та оперативно-розшукової діяльності. Аналізуючи науковий генезис досліджуваного питання, наведемо думку Д. В. Бойчука про те, що в роботах радянських учених, присвяченим різним аспектам загального розшуку, здебільшого вивчали питання, пов'язані з:

- розділенням розшуку як системи оперативних заходів на два підвиди: розшуку, направлено на виявлення розшукуваних осіб, і слідчого розшуку як розшуку обвинувачуваних осіб за вчинення злочину;

- виокремленням підвидів розшукової роботи залежно від стадії досудового розслідування, зокрема: активний, який проводять під час розслідування кримінальної справи, і пасивний, тобто той, що здійснюють за призупиненими кримінальними справами;

- висуванням у процесі розшуку та далішим відпрацюванням розшукових версій, які відрізняються від слідчих, але нерозривно з ними пов'язані;

- змістом поняття «загороджувальні заходи» та основними організаційно-тактичними прийомами їх здійснення (тоді, коли обвинувачуваний ще не вибув за межі району, який обслуговує орган внутрішніх справ, що проводить розслідування в справі, проводяться загороджувальні заходи);

- розробкою на науковому рівні питання взаємодії між оперативними підрозділами через розсилання за місцем імовірної появи розшукуваного розшукових завдань;

- виокремленням ролі розшукової діяльності в процесі досудового розслідування кримінального провадження, зокрема: розшук як складова частина оперативно-розшукової діяльності не дублює слідчі дії, а природно доповнює їх; здійснюють його тільки оперативні працівники за допомогою спеціальних пошукових прийомів, засобів і методів [1].

Що ж до наукових праць, виконаних за роки незалежності нашої держави, то на сьогодні серед вітчизняних учених у галузі криміналістики та оперативно-розшукової діяльності дослідження, що присвячені розшуку осіб, зниклих безвісти, розмежовані (учені-криміналісти вивчають методику та тактику проведення процесуальних дій, направлених на розшук, а фахівці у галузі оперативно-розшукової діяльності організаційно-тактичні особливості розшуку осіб, зниклих безвісти).

З огляду на зазначене вважаємо за доцільне визначити стан наукового дослідження питання розшуку осіб, зниклих безвісти, за роки незалежності України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загалом аспекти розшуку осіб, зокрема зниклих безвісти, розглядали учені різних галузей права (криміналістики, кримінального процесу, оперативно-розшукової діяльності тощо), серед них: Ю. П. Аленін, В. П. Бахін, В. Д. Берназ, Р. С. Белкін, Б. Е. Богданов, Д. В. Бойчук, В. І. Галаган, В. Г. Гончаренко, В. Я. Горбачевський, Ю. М. Грошевий, О. М. Джужа, А. Я. Дубинський, В. П. Захаров, В. А. Журавель, А. В. Іщенко, О. В. Капліна, Н. С. Карпов, А. М. Кислий, І. П. Козаченко, В. О. Коновалова, А. Н. Колесніченко, Е. Ф. Коновалів, О. Є. Користін, Є. Д. Лук'янчиков, В.Т. Маляренко, Д. Й. Никифорчук, В.Т. Нор, В. Л. Оргинський, М. А. Погорецький, М. В. Салтевський, С. М. Стахівський, О. Ю. Татаров, В. В. Тищенко,

П. Е. Титов, В. М. Тертишник, Л. Д. Удалова, П. В. Цимбал, С. С. Чернявський, М. П. Шаламов, В. Ю. Шепітьк, В. В. Шендрик, М. Є. Шумил та інші.

Проте останніми роками визначення стану наукової розробленості розшуку осіб, зниклих безвісти, розглядали здебільшого фрагментарно, через що й існує потреба його дальшої наукової розробки.

Формування цілей. З огляду на вищевикладене метою статті є визначення стану наукової розробленості за роки незалежності України розшуку осіб, зниклих безвісти, та виокремлення проблемних аспектів теоретико-прикладного характеру, які певною мірою негативно впливають на якість та ефективність досліджуваного процесу.

Виклад основного матеріалу. В теорії оперативно-розшукової діяльності існує декілька поглядів щодо розмежування наукових досліджень для їх дальшого аналізу. На нашу думку, для досягнення окресленої мети більш доцільно буде розглянути наукові праці залежно від рівня наукового дослідження.

Зокрема, серед кандидатських дисертацій вітчизняних фахівців у сфері оперативно-розшукової діяльності, у яких безпосередньо розглядали питання розшуку осіб, зниклих безвісти, найбільшу увагу заслуговують праці:

– Д. В. Бойчука «Правові та організаційно-тактичні основи розшуку безвісно відсутніх осіб»;

– Л. В. Максимова «Міжнародний розшук та видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення: оперативно-розшукові та процесуальні основи».

Для досягнення поставленої мети розглянемо детальніше вказані дослідження.

Уперше за роки незалежності питання розшуку осіб, зниклих безвісти, було ґрунтовно досліджено в кандидатській праці Д. В. Бойчука «Правові та організаційно-тактичні основи розшуку безвісно відсутніх осіб» (2006 р.). До здобутків цього дослідження належить:

– виокремлення поняття безвісно відсутньої особи, зокрема – це особа, яка зникла з постійного місця проживання (перебування) раптово, без видимих на то причин, стосовно якої до органів внутрішніх справ надійшла заява або повідомлення про зникнення й для розшуку якої потрібно проведення спеціальних оперативно-розшукових заходів органів внутрішніх справ. Проте учений зазначену дефініцію аналізував і розглядав тільки для усунення невизначеності в правах і обов'язках як самого розшукуваного, так і фізичних та юридичних осіб, які перебувають з ним у правовідносинах, і зрештою самої держави [1, с. 5];

– запропоновано розробку й прийняття спеціального нормативного акта (Інструкції), присвяченого саме проблемам розшуку безвісно відсутніх осіб;

– обґрунтовано доцільність розроблення норми кримінального процесуального закону щодо порушення кримінальної справи за фактом безвісної відсутності потерпілого в разі виявлення певних обставин [1].

До речі, ця пропозиція була втілена в практичній діяльності після останніх змін у кримінальному процесуальному законодавстві. Також доволі

цікавими та актуальними в сучасних реаліях є думки вченого стосовно потреби обов'язкового надання оперативним працівникам пам'ятки про методи й засоби та особливості їх використання для розшуку безвісно відсутніх осіб, ототожнення розшукуваного, де разом з питаннями функціональних обов'язків чергової частини та її взаємодії з іншими підрозділами правоохоронних органів і громадськими організаціями, мають бути окреслені питання щодо участі фахівців-криміналістів, ситуаційного застосування техніко-криміналістичного, судово-медичного і антрополого-криміналістичного комплексів, що дасть змогу рідним і близьким потерпілого безпосередньо звертатися до досвідчених осіб; уведення платних послуг для представників безвісно відсутнього, якщо це вимагає проведення досліджень і інших витрат, непередбачених бюджетом органу, що здійснює розслідування [1, с. 5].

Проте констатуючи значний науковий внесок, який зробив Д. В. Бойчук у теорію та практику розшукової роботи безвісно відсутніх осіб, зазначаємо, що з огляду на останні зміни в кримінальному процесуальному та оперативно-розшуковому законодавстві, а також прийнятий Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти» більша частина положень вказаного дослідження на сьогодні втратили свою актуальність.

У кандидатському дослідженні Л. В. Максимова «Міжнародний розшук та видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення: оперативно-розшукові та процесуальні основи» розглянуто окремі аспекти організаційно-тактичних основ розшуку осіб, зниклих безвісти [2].

Зокрема, у результаті проведеного дисертаційного дослідження ученого:

- визначено, що історичні етапи формування й становлення інститутів міжнародного розшуку та видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиції), збігаються, адже розмежування вказаних понять не існувало, тобто екстрадиція обумовлювала попередній «міжнародний» розшук осіб;

- уточнено поняття екстрадиції у взаємозв'язку з міжнародним розшуком, у результаті чого аргументовано положення про те, що міжнародний розшук особи і видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція), співвідносяться як два окремі правові інститути: міжнародний розшук особи не завжди своїм наслідком має видачу особи, а видачі особи завжди передусє міжнародний розшук. Тобто від якості здійсненого міжнародного розшуку особи залежить, як швидко відбудеться екстрадиція та чи буде вона реалізована загалом [2, с. 4];

- встановлено, що органами, які забезпечують міжнародний розшук особи, є Міжнародна організація кримінальної поліції – Інтерпол, НЦБ Інтерполу, оперативні підрозділи ОВС та правоохоронні органи іноземних держав; доведено, що правовими основами взаємодії підрозділів НЦБ Інтерполу з оперативними підрозділами ОВС під час здійснення міжнародного розшуку є і закони України, і відомчі нормативні документи. Виявлено суттєві прогалини прогалини такої взаємодії, тому для налагодження тісного співробітництва працівників оперативних підрозділів

з РА Укрбюро Інтерполу розроблено алгоритм дій працівників ОВС та РА Укрбюро Інтерполу щодо оголошення особи в міжнародний розшук;

- виявлено суттєві недоліки та прогалини в частині правової регламентації процедурних моментів оголошення особи в міжнародний розшук. Доведено перелік причин, які сприяють затягуванню процедури оголошення особи в міжнародний розшук, як результат – для ефективності проведення міжнародного розшуку у встановлені терміни запропоновано та теоретично обґрунтовано основний перелік відомостей, що мають бути наявними в запиті на оголошення особи в міжнародний розшук із вказівкою на те, що інші дані на особу надсилаються пізніше у вигляді додатка;

- розроблено пропозиції щодо законодавчого врегулювання процесуального порядку видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиції), з огляду на наявні недоліки правової регламентації цієї процесуальної діяльності запропоновано внести зміни та доповнення до ч. 1 ст. 573, ч. 2 ст. 575, ст. 576, п. 4 ч. 1 ст. 589, ч. 4 ст. 588 КПК України;

- запропоновано та обґрунтовано за підсумками дослідження окремих положень КПК Республіки Білорусь і Азербайджанської Республіки способи вдосконалення чинного законодавства України в частині нормативного закріплення аналогічної процедурної діяльності під час екстрадиції осіб, які вчинили кримінальне правопорушення;

- удосконалено визначення міжнародного розшуку з огляду на мету, на досягнення якої спрямована така діяльність (слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії) та заходи (оперативно-розшукові, інформаційно-довідкові, пошукові, адміністративно-перевірочні) [2, с. 5];

- запропоновано перелік правових підстав оголошення особи в міжнародний розшук, що охоплюється наявністю приводів (підтверджена інформація про виїзд особи за межі України; підтверджена інформація про наявність в особи родинних або інших зв'язків за межами України; інші відомості, які вказують на можливе перебування особи за кордоном) і підстав (мотивований запит ОВС до РА Укрбюро Інтерполу, у якому зазначено обставини кримінального правопорушення, відомості про оголошення розшуку особи, обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, дозвіл на затримання для приводу або засудження особи до позбавлення волі, а також установлені приводи щодо оголошення особи в міжнародний розшук) [2, с. 5];

- проаналізовано наукові погляди щодо правової природи інституту екстрадиції як міждержавного інституту, що охоплюється міжнародним, кримінальним, кримінальним процесуальним галузями права та регламентується як нормами міжнародного, так і національного права, а також наукові підходи щодо об'єднання двох видів розшуку – «міжнародного» та «міждержавного» – під загальною назвою «міжнародний розшук» з єдиним центром обміну інформацією МОКП – Інтерпол для недопущення затягування процедури розшуку та запровадження єдиного обліку розшукуваних осіб;

- визначені та консолідовані наукові підходи до чинного процесуального порядку прийняття рішення за запитом про видачу особи

(екстрадицію), що полягає у виборі центральним органом України порядку видачі осіб з України (спрощений, тимчасова видача чи звичайний порядок), з'ясуванні відсутності обставин, які перешкоджають видачі особи з України, та застосуванні до особи спеціального запобіжного заходу для забезпечення належної екстрадиції до іншої країни;

– обґрунтовано існування двох груп підстав, які частково внормовані у КПК та передбачені в міжнародних багатосторонніх договорах України чи законах України, якими ратифіковано міжнародні конвенції, що підлягають встановленню у процесі екстрадиційної перевірки, за результатами якої готується висновок про можливість чи неможливість видачі особи та пропозиції щодо потреби внесення змін і доповнень до чинного КПК для його узгодження з міжнародно-правовими документами [2, с. 6].

Тобто аналізуючи наведене, доходимо висновку, що розшук безвісно відсутніх осіб Л. М. Максимов розглядав лише дотично, тільки як складову частину процесу розшуку особи як такого через призму оперативно-розшукових і процесуальних засад міжнародного розшуку та видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення. Отже, для авторів цієї публікації інтерес становлять лише ті положення, що стосуються загальних засад здійснення розшуку та міжнародного досвіду в згаданій галузі оперативної діяльності.

Окремішньо виділимо дисертаційні дослідження, проведені для наукової розробки питань, пов'язаних із оперативно-розшуковою протидією вбивствам, оскільки відповідно до чинного законодавства в разі, коли особи вважаються зниклими безвісти, відкривається кримінальне провадження за ст. 115 Кримінального кодексу України – «убивство». З огляду на це та досліджувану проблематику заслуговує на увагу кандидатська дисертація О. В. Сорокач «Ідентифікація трупа нестановленої особи при розслідуванні умисних вбивств» (2013 р.) [3].

Звернемо увагу також на наукові дослідження, проведені в супутній юридичній науці – криміналістиці. Зокрема, з погляду предмета дослідження викликає інтерес кандидатська дисертація О. Я. Мазурок «Криміналістичне забезпечення діяльності Національної поліції під час розшуку безвісно відсутніх осіб». До її здобутків належить:

– визначення змісту поняття криміналістичного забезпечення діяльності Національної поліції під час розшуку безвісно відсутніх осіб, що полягає в реалізації методів, засобів, прийомів криміналістичної техніки, криміналістичної тактики та криміналістичної методики підрозділами Національної поліції під час розгляду й вирішення заяв і повідомлень про безвісну відсутність особи, розшуку таких осіб, а також проведення швидкого, повного й неупередженого розслідування злочинів за фактами безвісної відсутності осіб;

– розроблення алгоритму першочергових заходів, що здійснюють уповноважені підрозділи Національної поліції в разі надходження інформації про безвісну відсутність особи, які об'єднано в блоки: з'ясування обставин зникнення особи; реєстрація відомостей; організація діяльності підрозділів Національної поліції, взаємодія з правоохоронними та

державними органами, громадськістю; використання обліків й автоматизованих інформаційних систем; проведення гласних і негласних слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових заходів тощо [4, с. 8].

Аналізуючи дослідження ученого, констатуємо, що воно досить повно розриває криміналістичні засади розшуку осіб, які зникли безвісно. Проте проведене без урахування останніх змін правового поля щодо визначення статусу осіб, зниклих безвісно, до того ж питання оперативно-розшукової протидії такому негативному соціальному явищу розглядалися лише дотично в контексті взаємодії слідчих та оперативних працівників.

Після докладного вивчення вказаних дисертаційних досліджень резюмуємо, що для нашої наукової праці здебільшого становлять інтерес положення щодо визначення оперативно-розшукової характеристики вбивств із позначкою «безвісно відсутня особа», а також окремі аспекти організаційно-тактичних засад викриття винних у вчиненні вбивства у разі, коли осіб, зниклих безвісти, розшукувано вбитими.

І зрештою розглянемо фрагментарні дослідження щодо питання розшуку осіб, зниклих безвісти. Зокрема, за часів оновленого законодавства становлять інтерес наукові статті В. Я. Горбачевського «Особливості досудового розслідування за фактами безвісного зникнення осіб» [5], Р. В. Козьякова «Розслідування безвісного зникнення особи як теоретична та прикладна проблема» [6], М. В. Зубова «Особливості проведення першочергових слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій під час розшуку безвісно відсутніх осіб», «Наукова розробленість питання розшуку безвісно відсутніх осіб» [7–8]. Зауважимо, що питання розшуку осіб, зниклих безвісти, розглядалося фрагментарно, без виокремлення всіх наявних проблемних питань.

Водночас зазначимо, що для встановлення наявних проблемних питань у процесі розшуку осіб, зниклих безвісти, було опитано 347 працівників кримінальної поліції, які відповідно до посадових інструкцій здійснюють вказану роботу. Респонденти вказали, що, на їх думку, на сьогодні теоретично не розробленими залишається велика кількість проблемних питань, зокрема таких, що стосуються оперативно-розшукової характеристики осіб, зниклих безвісти, оперативного пошуку первинної оперативно-розшукової інформації з окресленого питання, тактичних та організаційних засад розшуку осіб, зниклих безвісти.

Висновки. Отже, доходимо висновку, що, по-перше, за часів незалежності України питання розшуку осіб, зниклих безвісти, було як безпосереднім предметом досліджень учених, так і сукупно з іншими проблемними питаннями. Проте з огляду на останні зміни в кримінальному процесуальному та оперативно-розшуковому законодавстві встановлено, що на сьогодні відсутні ґрунтовні дослідження щодо правових та організаційно-тактичних засад розшуку осіб, зниклих безвісти. По-друге, констатуємо, що попри те, що стан наукових розробок в Україні стосовно розшуку осіб, зниклих безвісти, та суміжних питань протягом останніх років перебуває у динаміці, проте фундаментальне дослідження вказаного напрямку на дисертаційно-монографічному рівні ще не здійснювалось, що свідчить про його актуальність і своєчасність.

Використані джерела:

1. Бойчук Д. В. Правові та організаційно-тактичні основи розшуку безвісно відсутніх осіб : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів, 2006. 20 с.
2. Максимів Л. В. Міжнародний розшук та видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення: оперативно-розшукові та процесуальні основи : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів, 2014. 20 с.
3. Сорокач О. В. Ідентифікація трупа нестановленої особи при розслідуванні умисних вбивств : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів, 2013. 20 с.
4. Мазурок О. Я. Криміналістичне забезпечення діяльності Національної поліції під час розшуку безвісно відсутніх осіб : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2019. 24 с.
5. Горбачевський В. Я. Особливості досудового розслідування за фактами безвісного зникнення осіб. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 185–201.
6. Козьяков Р. Розслідування безвісного зникнення особи як теоретична та прикладна проблема. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2014. № 4. С. 84–95. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/4-2015/koziakov.pdf>. (дата звернення: 22.06.2018).
7. Зубов М. В. Особливості проведення першочергових слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій під час розшуку безвісно відсутніх осіб. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2016. № 2. С. 263–268.
7. Зубов М. В. Наукова розробленість питання розшуку безвісно відсутніх осіб. URL : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1249/naukova_rozroblenist_pitannya_rozshuku_b.pdf?sequence=2&isAllowed=y (дата звернення: 15.05.2018).

Стаття надійшла до редколегії 20.08.2018

Плескач О. Ю., Сташчак М. В. Розыск в Украине лиц, пропавших безвести: состояние научных разработок

Статья посвящена определению состояния научной разработанности за годы независимости Украины вопроса розыска безвестно отсутствующих лиц. С этой целью проанализированы научные работы, выполненные в разных сферах юридической науки, в которых, в частности, изучался вопрос розыска безвестно отсутствующих лиц. В статье констатируется, что отдельные аспекты изучаемого вопроса были и являются непосредственным предметом исследований ученых на протяжении многих лет.

Ключевые слова: безвестно отсутствующее лицо, научная разработка, розыск, состояние.

Pleskach O., Stashchak M. Search for Missing Persons in Ukraine: State of Scientific Developments

The article is devoted to determining the state of scientific development of the issue of the search for missing persons during the years of Ukraine's independence. For this purpose, the scientific works performed in various spheres of legal science were analyzed, in particular, the issue of the search for missing persons was studied.

The article stated that, firstly, certain aspects of the issue under study were and are the direct subject of research by scientists over many years.

Secondly, the authors identify areas that require in-depth study by scientists, taking into account the current state of the operational environment and regulatory framework.

Thirdly, in order to identify existing problem issues in the process of seeking people missing missing, 347 criminal police officers were interviewed who, in accordance with job descriptions, carry out the specified work.

Fourthly, analyzing the article in the article, it is stated that the question of the search for missing persons was a direct subject of the research of scientists during the independence of Ukraine and in combination with other problematic issues. However, given the recent changes in criminal procedural and investigative legislation, today there are no substantive studies that will examine the organizational and tactical basis for the search for missing persons.

Fifthly, on the basis of the aforementioned article, it is concluded that, despite the fact that the state of scientific research in relation to the search for missing persons, in Ukraine, and related issues, during the latter is in the dynamics, however, a fundamental study of this has not been implemented yet, which indicates its relevance and timeliness.

Keywords: missing person, scientific development, search, state.

УДК 343.98

Т. І. Савчук

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЕНИХ У РАЙОНІ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ (АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ)

У статті на основі аналізу слідчої та судової практики розроблено криміналістичну характеристику корисливо-насильницьких злочинів, які вчиняються в районі проведення операції Об'єднаних сил. Виділено характерні особливості механізму вчинення вказаних злочинів. Визначено структуру криміналістичної характеристики корисливо-насильницьких злочинів, які вчиняються в районі проведення операції Об'єднаних сил та проаналізовано її елементи. Вона повинна включати інформацію про способи злочину, предмет злочинного посягання, особу злочинця та потерпілого, обставини вчинення злочинів, типові сліди злочинів.

Ключові слова: криміналістична характеристика, елементи криміналістичної характеристики, корисливо-насильницькі злочини, операція Об'єднаних сил, район проведення операції.

Постановка проблеми. Останніми роками на всій території України збільшилася кількість корисливо-насильницьких злочинів. Особливу небезпеку та шкоду вони завдають на територіях проведення операції Об'єднаних сил, адже посягають на інтереси осіб, які й так вимушені виживати в складних, майже бойових, умовах. Крім того, такі умови не лише підвищують їхню суспільну небезпеку, але й обумовлюють специфіку їх розслідування. Тому на сьогодні виникають значні проблеми в діяльності